

Social Work & Education

©SW&E, 2021

УДК 378.018.8:364-051]:376(043.3)

DOI: 10.25128/2520-6230.21.2.12.

Альона Таран,
аспірантка,
кафедра соціальної педагогіки та
соціальної роботи,
Уманський державний
педагогічний університет імені
Павла Тичини,
вул. Садова, 2, м. Умань, Україна;
zavalko.alena@ukr.net

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-2664-0335>

Статус статті:

Отримано: квітень 09, 2021
1-ше рецензування: квітень 27, 2021
Прийнято: травень 30, 2021

Таран, А. (2021). Використання сучасних інклюзивних освітніх технологій у центрі соціально-освітньої інтеграції та інклюзивного реабілітаційно-соціального туризму «без бар'єрів». *Social Work and Education*, Vol. 8, No. 2. pp. 290-300. DOI: 10.25128/2520-6230.21.2.12.

ВИКОРИСТАННЯ СУЧАСНИХ ІНКЛЮЗИВНИХ ОСВІТНІХ ТЕХНОЛОГІЙ У ЦЕНТРІ СОЦІАЛЬНО- ОСВІТНЬОЇ ІНТЕГРАЦІЇ ТА ІНКЛЮЗИВНОГО РЕАБІЛІТАЦІЙНО- СОЦІАЛЬНОГО ТУРИЗМУ «БЕЗ БАР'ЄРІВ»

Анотація. Висвітлено основні проблеми навчання, виховання та соціалізації студентів з особливими освітніми потребами. Здійснено аналіз розвитку інклюзивної освіти на прикладі діяльності Центру соціально-освітньої інтеграції та інклюзивного реабілітаційно-соціального туризму «Без бар'єрів» Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини. Доведено, що студенти з особливими освітніми потребами УДПУ імені Павла Тичини беруть активну участь у житті факультету та університету. Підкреслено важливість системи супроводу навчання та виховання студентів з особливими освітніми потребами, що охоплює та враховує основні чинники, які викликають труднощі у такої категорії майбутніх фахівців в отриманні освітніх послуг.

Ключові слова: інклюзивна освіта; особи з особливими освітніми потребами; соціальний працівник; професійна підготовка соціальних працівників.

Вступ

Актуальність проблеми інклюзивної освіти пов'язана, насамперед, з тим, що число осіб, які потребують корекційного навчання, неухильно росте. В основу інклюзивної освіти покладена ідеологія, яка виключає будь-яку дискримінацію дітей, яка забезпечує однакове ставлення до всіх людей, але створює спеціальні умови для дітей з особливими освітніми потребами. Навчання осіб з особливими освітніми потребами ґрунтується на принципах виваженої педагогіки, дієвість яких підтверджується.

Аналіз останніх публікацій і досліджень

Проблемі надання освітніх послуг ООП в умовах навчального закладу присвячено праці багатьох вітчизняних і зарубіжних учених.

Різні аспекти проблеми готовності педагогів до здійснення професійної діяльності і формуванні професійних компетенцій в рамках інклюзивної освіти були розглянуті українськими вченими, зокрема: питання тенденцій в розвитку інклюзивної освіти висвітлене у праці С. Альохіної (2011); визначення елементів інклюзивної компетентності педагога – К. Бовкуш, Л. Савчук (Бовкуш, 2015); чинники готовності педагога до інклюзивного освіти – А. Педорович (2018); готовність до роботи в рамках інклюзивного навчання в закладах вищої освіти – Т. Острячко (2017); чинники готовності педагога до інклюзивного навчання – Г. Пивоварова (2016); зарубіжний досвід організації процесу професійної підготовки майбутніх соціальних працівників – Г. Слозанської (2017); засоби для моніторингу інклюзії розкрито у праці І. Юхимець (2012) та інших. Варто зазначити, що проблема інтеграції засобами освіти та можливості доступу їх до освіти, зокрема числі вищої, досліджувалися у працях Н. Коляди (2019), О. Кравченко (2017); розвиток інклюзивної освіти на засадах партнерства з батьками розкрито у праці О. Караман (2020); соціально-педагогічну роботу зі студентами з особливими освітніми потребами в умовах закладу вищої освіти та допомога таким особам у процесі освіти розглядає М. Чайковський (2018).

Мета статті – розкриття змісту та спрямованості навчально-реабілітаційного та соціально-виховного супроводу студентів з особливими освітніми потребами Центру соціально-освітньої інтеграції та інклюзивного реабілітаційно-соціального туризму «Без бар'єрів» Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.

Методологія дослідження

Для досягнення поставленої мети було здійснено аналіз наукових досліджень з питань навчально-реабілітаційного та соціально-виховного супроводу студентів з особливими освітніми потребами та законодавчої бази. Синтез існуючих соціальних послуг із засобами інклюзивної освіти. Також було проведено контент-аналіз, який передбачав пошук, відбір, обробку та узагальнення отриманої інформації щодо впровадження навчально-реабілітаційного та соціально-виховного супроводу студентів з особливими освітніми потребами.

Основна частина

Закон України «Про вищу освіту» (2014) зазначає, що *особи з особливими освітніми потребами – це особа з інвалідністю, яка потребує додаткової підтримки для забезпечення здобуття вищої освіти* (Закон України «Про вищу освіту» (2014).

Закон України «Про освіту» (05.09.2017) визначив поняття *особи з особливими освітніми потребами*. Це «*особа, яка потребує додаткової постійної чи тимчасової підтримки в освітньому процесі з метою забезпечення її права на освіту*» (Закон України «Про освіту» (2017).

Тобто до категорії таких осіб можуть підпадати не тільки особи з інвалідністю, а й внутрішньо переміщені особи, діти-біженці та діти, які потребують додаткового та тимчасового захисту, особи, які здобувають спеціалізовану освіту та / або можуть прискорено опанувати зміст навчальних предметів, особи з особливими мовними освітніми потребами (наприклад, ті, які здобувають загальну середню освіту мовами, що не належать до слов'янської групи мов) тощо.

Інклюзія – це крок вперед в інтеграції осіб з особливими освітніми потребами в соціум. Отримання якісної загальної та професійної освіти є однією із основних і невід'ємних умов їх успішної соціалізації, забезпечення повноцінної участі в житті суспільства, ефективної самореалізації в різних видах професійної і соціальної діяльності.

В Україні модель інклюзивної освіти почала набувати значення переважно за ініціативи громадських організацій. Це нововведення підтвердило недосконалість професійної підготовки фахівців, у першу чергу соціальних працівників, до такого виду діяльності. Процес професійної підготовки майбутніх соціальних працівників до роботи в системі інклюзивної освіти – це складне соціально-педагогічне та психічне явище. Цей процес повинен адекватно відповідати сучасним суспільним потребам і реаліям, враховувати комплексність завдань підготовки фахівця до роботи у даному напрямі, характеризуватися постійним удосконаленням технологій освітнього процесу та змісту підготовки соціальних працівників у вищій школі.

Тенденція щодо зростання контингенту студентів з інвалідністю, які навчаються в Уманському державному педагогічному університеті імені Павла Тичини, зумовила пріоритетність розв'язання проблеми навчання й соціального розвитку осіб з обмеженнями життєдіяльності для дотримання гуманістичної концепції освіти, в основу якої покладено принцип «від рівних прав до рівних можливостей».

Сьогодні перед закладами вищої освіти, які здійснюють підготовку здобувачів за спеціальністю «231 Соціальна робота», постає завдання щодо вдосконалення системи професійної підготовки майбутніх соціальних працівників загалом і поряд із формуванням у студентів соціологічного мислення, забезпечення їх фундаментальною теоретичною і широкою практичною підготовкою в галузі різних напрямків соціальної допомоги, необхідно здійснювати спеціальну підготовку майбутніх фахівців до виконання

професійних функцій відповідно до Державного стандарту вищої освіти та вимог Національної рамки кваліфікацій.

Особливої актуальності набуває Національна стратегія із створення безбар'єрного простору в Україні на період до 2030 року. Метою стратегії є створення безперешкодного середовища для всіх груп населення, забезпечення рівних можливостей кожній людині реалізовувати свої права, отримувати послуги на рівні з іншими шляхом інтегрування фізичної, інформаційної, цифрової, соціальної та громадянської, економічної та освітньої безбар'єрності до всіх сфер державної політики.

Наразі МОН працює над напрямом освітньої безбар'єрності. Визначено три основні цілі цього напрямку:

- 1) можливість дорослих, молоді та дітей використовувати всі види та форми освіти;
- 2) задоволення особливих освітніх потреб всіх учасників освітнього процесу;
- 3) створення інклюзивного освітнього середовища.

Відповідно до Загальнодержавної програми «Національний план дій щодо реалізації Конвенції ООН про права дитини до 2016 року» передбачається забезпечення дітей та молоді з інвалідністю якісними соціально-педагогічними та психологічними послугами навчальних закладів, у тому числі вищих, що сприятиме створенню умов для реалізації їхнього особистісного потенціалу. Таким чином, набуває актуальності соціально-педагогічна підтримка молоді з особливими потребами в процесі навчання в умовах вищого навчального закладу. Тому на базі ФСПО функціонує науково-практичний Центр соціально-освітньої інтеграції та інклюзивного реабілітаційно-соціального туризму «Без бар'єрів».

Метою створення і діяльності Центру «Без бар'єрів» є консолідація зусиль відповідних структурних підрозділів університету, залучених органів виконавчої влади та громадських організацій, спрямованих на соціально-педагогічну підтримку осіб з інвалідністю щодо їх адаптації до студентського та педагогічного колективу, інтеграції у освітнє та соціальне середовище, створення умов для саморозвитку та самореалізації, розвитку соціальної активності, автономності, відповідальності та мобільності осіб з особливими потребами.

Основними завданнями проекту є:

- забезпечити права молоді з функціональними обмеженнями на здобуття освіти в умовах освітніх навчальних закладів у комплексному поєднанні з корекційно- реабілітаційними заходами;
- різнобічний розвиток індивідуальності молодої людини на основі виявлення її задатків і здібностей, формування інтересів і потреб;
- збереження і зміцнення морального і фізичного здоров'я студентів;
- виховання у молоді любові до праці, здійснення їх допрофесійної підготовки, забезпечення умов для їх життєвого і професійного самовизначення;
- виховання особистості як культурної і моральної людини з етичним ставленням до навколишнього світу і самої себе;

• надання у процесі навчання й виховання кваліфікованої психолого-медико-педагогічної допомоги з урахуванням стану здоров'я, особливостей психофізичного розвитку молоді людини.

Діяльність Центру полягає у реалізації таких напрямів діяльності: науково-дослідний, міжнародної діяльності, зв'язків з громадськістю, навчально-виховний, соціально-побутовий, психокорекційної діяльності, медико-реабілітаційний, культурно-дозвілєвий, волонтерської діяльності.

Водночас, діяльність Центру спрямована на розроблення, впровадження і постійне удосконалення системи супроводу навчання студентів з інвалідністю, яка охоплює наступні напрями: технічний, педагогічний, психологічний, медичний, соціальний, реабілітаційний, спортивний. Усі перелічені складові системи супроводу вступають в дію поступово і можуть діяти одночасно, доповнюючи одна одну.

До структури Центру вмотивовано доцільним є входження таких установ: Управління праці та соціального захисту Уманської міської ради; Центр ранньої соціальної реабілітації дітей-інвалідів «Пролісок»; Управління праці та соціального захисту населення Уманської міської ради; Відділ освіти Уманської міської ради; Міський Центр для дітей, сім'ї та молоді; Відділ в справах сім'ї та молоді Уманської міської ради; Служба зайнятості населення; Громадські організації.

У свою чергу Центр дозволяє на регіональному рівні об'єднати зусилля сім'ї, державних закладів, закладів соціальної сфери, громадських організацій та громади в цілому на шляху до вирішення нагальної проблеми не лише сьогодні, а й майбутнього – забезпечення рівних можливостей для осіб з особливими потребами.

Центр є апробаційним полем для підготовки науково-педагогічних кадрів. На базі центру ними проводяться наук семінари та конференції, організуються зустрічі з науковцями та провідними фахівцями у сфері інклюзивної освіти; проводяться тренінгові заняття та програми.

На базі Центру проводяться багато заходів, які стали традиційними.

1. Ініціативна група Центру у 2015 та 2016 рр. стала переможцем конкурсу проектних пропозицій для включення в календарний план управління у справах сім'ї, молоді та спорту Черкаської обласної державної адміністрації із проектом «Упровадження центру соціальної та освітньої інтеграції для студентів з інвалідністю "Без бар'єрів"». Учасники Центру отримали можливість відвідати Державний історико-культурний заповідник «Трипільська культура» у с. Легезино, відвідати найбільший в Україні Свято-Михайлівський кафедральний собор у місті Черкаси, прогулятися берегами осіннього Дніпра та побувати на спектаклі «Назар Стодоля» в обласній філармонії.

2. Фестиваль творчості «Рівні між собою ми, будемо разом Я і Ти». Фестиваль проводиться з метою соціалізації студентів та дітей з інвалідністю та розвитку їх творчих здібностей. Організаторами фестивалю виступають Школа передового досвіду «Школа соціальних знань» та Центр соціально-освітньої інтеграції та інклюзивного реабілітаційно-соціального туризму «Без бар'єрів –

інноваційні структурні підрозділи факультету соціальної та психологічної освіти Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.

Учасниками фестивалю є студенти університету, вихованці Центр комплексної реабілітації для дітей з інвалідністю «Пролісок», учні шкіл м. Умань та Уманського району.

Організатори фестивалю співпрацюють з Відділом у справах сім'ї та молоді Уманської міської ради; Управлінням праці та соціального захисту населення Уманської міської ради; Відділом освіти Уманської міської ради; Уманським районним центром соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді;

Фестиваль сприяє розвитку творчих здібностей студентів та дітей включаючи осіб з інвалідністю; формуванню адекватної самооцінки, емоційної стабільності, духовності, удосконалення комунікативних навичок студентів та дітей, акцентуючи увагу на особах з інвалідністю; налагодженню співпраці педагогів і родин учасників фестивалю та запрошених осіб; підготовці майбутніх соціальних працівників, соціальних педагогів та психологів до роботи щодо організації дозвілля дітей з інвалідністю та їх родин для реалізації можливостей та задоволення їх потреб.

За 2014-2019 рр. було проведено шість щорічних фестивалів. Характеристика фестивалів представлена нижче:

Перший фестиваль познайомив та об'єднав і маленьких артистів, і дорослих. Це був фестиваль, на якому всі заявили: «Ми – дружні і талановиті».

На другому фестивалі запальними танцями та мелодійними піснями учасники відсвяткували 400-я річчя рідного міста Умань.

На третьому фестивалі разом з Машею та Ведмедем артисти та глядачі побували у казці, наповненій чудес та сюрпризів.

Четвертий фестиваль запросив у задзеркалля, наповнене талантів та несподіванок.

П'ятий фестиваль – фестиваль сміху та фокусів – подарував циркову виставу.

На шостому фестивалі артисти та глядачі «здійснили» політ у космос.

Фестиваль творчості «Рівні між собою ми. Будемо разом я і ти» – це спосіб формування сприймань про рівність людей та необхідність бути разом.

3. Цього року відбувся уже II Міжнародний науково-практичний симпозіум «Актуальні проблеми впровадження інклюзивного реабілітаційно-соціального туризму в Україні». Цій події передувало створення Асоціації «Інклюзивного реабілітаційно-соціального туризму» (засновники – Комунальний заклад «Черкаський обласний центр медико-соціальної експертизи Черкаської обласної ради», Національний історико-культурний заповідник «Чигирин», Шевченківський Національний заповідник у м. Каневі, Національний дендрологічний парк «Софіївка», Громадська спілка «Всеукраїнське науково-практичне об'єднання інклюзивного туризму інвалідів і чорнобильців України», Благодійний фонд «Підтримка програм соціального захисту осіб, постраждалих від аварії на ЧАЕС та інвалідів»; співзасновник – Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини (факультет соціальної та психологічної освіти).

4. Традиційними також є соціально-психологічні тренінги в Національному дендрологічному парку «Софіївка» м. Умані, які сприяють згуртуванню колективу, визначенню лідерських якостей, рівня комунікації у групі. У тренінгах використовуються арт-терапевтичні техніки, елементи майстер-класів, робота із природними матеріалами. Такі тренінги є складовою реабілітації, оскільки їх організація допомагає учасникам краще пізнати себе, оточення, навчає шукати вихід із кризових життєвих ситуацій та соціалізуватися в новому для себе середовищі.

5. Організовано квест «Ерудит». В змаганні взяли участь 3 команди за напрямками «Практична психологія», «Соціальна робота і педагогіка», «Педагогіка». Учасникам були запропоновані не лише завдання на ерудицію, але й на логіку та кмітливість. Все пройшло в дружній атмосфері з ноткою позитиву та емоційного запалу, який демонстрували студенти. Було визначено переможців. Але і це ще не все організатори визначили ще одну номінацію «Найактивніший учасник квесту», для цього з кожної команди було обрано по одному гравцю, який на думку команди був найактивніший, після чого вони застрілились в батлі на логіку.

6. Студентське наукове товариство спільно з Центром соціальної та освітньої інтеграції «Без бар'єрів» організувало та провело студентську науково-практичну прес-конференцію: «Інклюзивна освіта: теорія, методика, практика».

7. На факультеті соціальної та психологічної освіти за сприяння Асоціації «Інклюзивного реабілітаційно-соціального туризму» відбувся II Студентський конкурс наукових проєктів «Подорожуємо без бар'єрів».

8. Проведено тренінг для молодих викладачів кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи «Етика спілкування з людьми з інвалідністю».

9. Проведено лекцію-бесіду для студентів II курсу спеціальності «Соціальна робота» на тему «Етичні правила спілкування зі студентами, що мають особливі освітні потреби». Лекція проходила у формі запитання-відповідь.

Першим кроком у роботі було розібрати зі студентами зміст поняття «інклюзія» та «інклюзивна освіта», для того, щоб надалі полегшити роботу.

Розглянуто термін «*Особи з особливими освітніми потребами*» – стосується осіб, які потребують додаткової навчальної, медичної і соціальної підтримки з метою покращання здоров'я, розвитку, навчання, якості життя, участі в громаді, тобто їх включення. Сьогодні в Україні немає єдиної офіційної термінології для характеристики дітей з особливими освітніми потребами. Також було уточнено, які права та обов'язки має дана категорія.

Особливої уваги заслуговує інклюзивна освіта, яка забезпечує реалізацію принципу: кожна людина, незалежно від стану здоров'я, наявності фізичного чи інтелектуального порушення, має право на одержання освіти, якість якої не різниться від якості освіти здорових людей. Рівень підтримки, гуманізм та терпимість у ставленні до осіб з особливими освітніми потребами, можливість надати їм доступну та якісну освіту – показники ступеня розвитку суспільства, в якому вони живуть.

Стаття 3 Закону України «Про освіту» (05.09.2017) зазначає, що в Україні створюються рівні умови доступу до освіти. Ніхто не може бути обмежений у

праві на здобуття освіти. Право на освіту гарантується незалежно від віку, статі, раси, стану здоров'я, інвалідності, громадянства, національності, політичних, релігійних чи інших переконань, кольору шкіри, місця проживання, мови спілкування, походження, соціального і майнового стану, наявності судимості, а також інших обставин та ознак.

Висновки

Створення рівних можливостей для всіх громадян без винятку – незалежно від їх соціального статусу, стану здоров'я, віку чи інших показників – одне з основних завдань для суспільства, що прагне розвиватися у демократичному напрямку. Інклюзивна освіта – це здобуток цивілізованої демократичної освітньої системи, що покликаний стерти принизливі кордони, які виникають стосовно людей із особливими потребами.

Водночас, наше сьогодення – це зміна ціннісних орієнтацій в освіті, визначення розмаїття кожної особистості, обумовлене зміною освітньої парадигми на гуманістичну «освіта для всіх, школа для всіх».

Таким чином, цілісно вибудована система соціально-психологічної підтримки студентів з особливими освітніми потребами дозволяє їм досягнути високих результатів не тільки в навчальній, а й у творчій та професійній діяльності.

Водночас колектив Центру усвідомлює виклики і проблеми, що можуть виникнути у створенні інклюзивного середовища університету, а саме:

- методологічна і психологічна неготовність педагогічних працівників та викладачів до викладання низки дисциплін для студентів, які мають певні обмеження;

- відсутність конкретних показників у державних програмах, за якими можна було б виміряти реальний стан упровадження інклюзивної освіти в Україні та здійснювати незалежний моніторинг громадськістю державних програм і планів;

- складність пристосування архітектурного середовища університетів до потреб студентів із обмеженими можливостями та створення спеціального матеріально-технічного забезпечення інклюзії;

- вияв нетолерантного сприйняття людини з особливими потребами в навчальних закладах однолітками, учителями, викладачами;

- потреба вивчення досвіду інших країн та обов'язкове врахування здобутків вітчизняної дефектології та корекційної освіти (наприклад, за стандартами спеціальної освіти), а також розроблення власних моделей з урахуванням економічних і фінансових можливостей держави.

Вважаємо за доцільне в подальшому розробити програму підготовки майбутніх соціальних працівників до роботи в умовах інклюзивної освіти засобами тренінгових технологій.

Література

Алехина, С., Алексеева, М., Агафонова, Е. (2011). Готовность педагогов как основной фактор успешности инклюзивного процесса в образовании. *Психологическая наука и образование*. Вип. (1), С. 83–92.

Бовкуш, К. (2015). Готовність педагога до інклюзивної освіти. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. Вип.4 (48), С. 3–9.

Закон України «Про вищу освіту» (2014 рік) URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>

Закон України «Про освіту» (05.09.2017 року) URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>

Караман, О. (2020) Розвиток інклюзивної освіти на засадах партнерства з батьками. *Історія та філософія освіти в незалежній Україні: здобутки і стратегії*: зб. тез Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю. С. 77-80. URL: <http://undip.org.ua/upload/iblock/753/istoriya-ta-filosofiya-osvity-v-nezalezhnyy-ukrayini-zdobutky-i-strategiyi.pdf>

Коляда, Н. (2019). Соціально-економічні засади підтримки людей з інвалідністю крізь призму професійної реабілітації. *Економічні горизонти*. Вип. 1 (8). С. 44–52.

Кравченко, О. (2017). Соціальна реабілітація осіб з інвалідністю: погляд у минуле та перспективи сьогодення. *European humanities studies: State and Society*. № 2. С. 130–142. URL: https://dspace.udpu.edu.ua/bitstream/6789/7045/1/%D0%9A%D1%80%D0%B0%D0%B2%D1%87%D0%B5%D0%BD%D0%BA%D0%BE_%D0%9E.%D0%9E._%D1%81%D1%82%D0%B0%D1%82%D1%82%D1%8F.pdf

Педорич, А. (2018). До питання готовності педагогів до інклюзивної освіти. *Освітологія*, (7), 101–107. URL: <https://doi.org/10.28925/2226-3012.2018.7.101107>

Пивоварова, Г. (2016) Проблема психологічної готовності вчителів до роботи з інклюзивними дітьми. *Система надання освіти дітям з особливими потребами в умовах сучасного навчального закладу: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції*. С. 103–104.

Слозанська, Г. (2017) Зарубіжний досвід організації процесу професійної підготовки майбутніх соціальних працівників. *Неперервна професійна освіта: теорія і практика: науково-методичний журнал*. № 1-2. С. 138-144. URL: <http://npo.kubg.edu.ua/article/download/182077/181989>

Центр соціально-освітньої інтеграції та інклюзивного реабілітаційно-соціального туризму «Без бар'єрів» URL: <https://fspu.udpu.edu.ua/%d0%bd%d0%b0%d1%83%d0%ba%d0%b0/%d0%bd%d0%b0%d1%83%d0%ba%d0%be%d0%b2%d0%be-%d0%b4%d0%be%d1%81%d0%bb%d1%96%d0%b4%d0%bd%d1%96-%d1%86%d0%b5%d0%bd%d1%82%d1%80%d0%b8-2/%d0%bf%d1%80%d0%be-%d0%bd%d0%b0%d1%81%d1%81/>

Юхимець, І., Савчук, Л. (2012). Підготовка педагогів до роботи в умовах інклюзивного навчання. *Вісник науково-дослідницької лабораторії інклюзивної освіти*. (3), С. 69-70

THE USE OF MODERN INCLUSIVE EDUCATIONAL TECHNOLOGIES IN THE CENTER FOR SOCIAL AND EDUCATIONAL INTEGRATION AND INCLUSIVE REHABILITATION AND SOCIAL TOURISM «WITHOUT BARRIERS»

Aliona Taran, PhD student Department of Social Pedagogy and Social Work, Pavlo Tychyna Uman State Pedagogical University, Sadova str., 2, Uman, Ukraine; zavalko.alena@ukr.net

Abstract. *The main problems of education, upbringing and socialization of students with special educational needs are highlighted. an analysis of the development of inclusive education on the example of activity Center of social-educational integration and inclusive rehabilitation and social tourism «Without barriers» Pavlo Tychyna Uman State Pedagogical University. The purpose of the establishment and operation of the Center "Without Barriers" is to consolidate the efforts of relevant departments of the university, the executive authorities and aimed at socio-pedagogical support of persons with disabilities to adapt to student and teaching staff, integration into educational and social environment, creating conditions for self-development and self-realization, development of social activity, autonomy, responsibility and mobility of people with special needs.*

The scientific achievements of students with disabilities in the conditions of a higher education institution are highlighted. The priority directions of the Center for Social and Educational Integration and Inclusive Rehabilitation and Social Tourism «Without Barriers» are presented. It is proved that students with disabilities of USPU take an active part in the life of the university. The importance of the system of supporting the education and training of students with disabilities, which covers and takes into account the main points that cause difficulties in this category when receiving educational services, is emphasized. The essence of motivation of teachers and students for cooperation in the inclusive environment is highlighted.

The article deals with the introduction of inclusive educational technologies in higher education institutions. The peculiarities of the organization of inclusive learning are analyzed and the main principles of it are emphasized. The author reveals the essence, advantages and disadvantages of modern inclusive education. In view of this, the technologies of introduction of inclusive education in the education system of Ukraine are defined, which by their nature of activity characteristics should ensure an inclusive process in educational establishments of all educational levels.

Key words: *inclusive education; people with special educational needs; social worker; vocational training of social workers.*

References

Alyohina, C. (2011). Readiness of teachers as the main factor of success of the inclusive process in education. *Psychological science and education*, Vol. 1, pp. 31–54. (in Ukrainian).

Bovkush, K. P. (2015). Teacher's readiness for inclusive education. *Pedagogical sciences: theory, history, innovative technologies*, Vol. 4 (48), pp. 3-9 (in Ukrainian).

Law of Ukraine «About Higher Education» (2014) URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (in Ukrainian).

Law of Ukraine «About Education» (2017) URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (in Ukrainian).

Karaman, O. (2020) Development of inclusive education on the basis of partnership with parents. *History and philosophy of education in independent Ukraine: achievements and strategies: a collection of abstracts of the All-Ukrainian scientific-practical conference with international participation*, pp. 77-80. <http://undip.org.ua/upload/iblock/753/istoriya-ta-filosofiya-osvity-v-nezalezhnyy-ukrayini-zdobutky-i-strategiyi.pdf>. (in Ukrainian).

Kolyada N. (2019). Socio-economic principles of supporting people with disabilities through the prism of vocational rehabilitation. *Economic horizons*, Vol. 1 (8). pp. 44–52. (in Ukrainian).

Kravchenko, O. (2017). Social rehabilitation of people with disabilities: a look into the past and perspectives of the present. *European humanities studies: State and Society*. , Vol. 2. pp. 130–142. (in Ukrainian).

Pedorich, A. (2018). On the issue of teachers' readiness for inclusive education. *Education*, Vol. (7), pp. 101–107. <https://doi.org/10.28925/2226-3012.2018.7.101107> (in Ukrainian).

Pyvovarova, H. (2016). The problem of psychological readiness of teachers to work with inclusive children. *The system of providing education to children with special needs in a modern educational institution: materials of the All-Ukrainian scientific-practical conference*. pp. 103–104. (in Ukrainian).

Slozanska H. (2017). Foreign experience in organizing the process of professional training of future social workers. *Continuing professional education: theory and practice: scientific and methodical journal*. Vol. 1-2. pp. 138-144. <http://npo.kubg.edu.ua/article/download/182077/181989>. (in Ukrainian).

Center for Social and Educational Integration and Inclusive Rehabilitation and Social Tourism «Without Barriers» <https://fspu.udpu.edu.ua/%d0%bd%d0%b0%d1%83%d0%ba%d0%b0/%d0%bd%d0%b0%d1%83%d0%ba%d0%be%d0%b2%d0%be-%d0%b4%d0%be%d1%81%d0%bb%d1%96%d0%b4%d0%bd%d1%96-%d1%86%d0%b5%d0%bd%d1%82%d1%80%d0%b8-2/%d0%bf%d1%80%d0%be-%d0%bd%d0%b0%d1%81%d1%81/> (in Ukrainian).

Yukhymets, I. & Savchuk, L. (2012) Preparation of teachers for work in the conditions of inclusive education. *Bulletin of the Research Laboratory of Inclusive Education*, Vol. 3, pp.69-70. (in Ukrainian).

Article history:

Received: April 09, 2021

1st Revision: April 27, 2021

Accepted: May 30, 2021